

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Serisori nefrancați nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULU XLVIII.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și strălăitate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

N° 51.

Luni, Marți 5 (17) Martie

1885.

Brașov, 4 (16) Martie 1885.

Mai multă ca în alți ani s'a serbat de astădată din partea Maghiarilor aniversarea proclamării libertății maghiare dela 15 Martie 1848. În aceea zi, pe când se află Kossuth cu marea deputațiune de vr'o trei sute de Unguri în Viena, se publicară în Pesta cele 12 postulate ale națiunii unguresc și se proclamă independența țării.

Intre acele postulate era și acela al libertății religioare și de învățământ, și al egalității înaintea legii.

Astăzi după 17 ani de regim constituțional unguresc a trebuit să esperiăm într'unu mod deosebit în ajunul zilei de 15 Martie, cum se calcă în picioare legile, cum nu mai pôte fi nici vorbă de egalitate înaintea legii, cum se violază mereu libertatea învățământului și cum în fine chiar libertatea religioară nu mai este aji scutită de furia uneltelor forții brutale.

Triste vremuri a mai ajuns libertatea unguresc, dacă în ajunul aniversării de 15 Martie 1885 unul din deputații naționalităților s'a vedut constrins a și ridica vocea întru apărarea libertății religioare și individuale a unei părți însemnate din populațiunea statului.

Faptele, pe cari se întemeiază interpelațiunea de mai jos a deputatului nostru național Petru Truța, sunt o pată mare pe constituționalismul și liberalismul unguresc, și este foarte rușinător pentru preinșii cultivatori ai Orientului, când unul din reprezentanții poporului se vede silit a interpela pe primul ministru, dacă înțelege ce va se dăcă liberalismul constituțional?

Este foarte compromițător pentru un regim, dacă pe basa unor fapte nelegale și violente, se vîrșite în ziua mare în potriua unor pacinici și leali cetățeni, un deputat al țării se vede constrins a în trebă pe ministrul președinte, dacă capul statului are cunoștință de nelegiuirile ce se petrec sub sceptrul său?

Este rușinător pentru un guvern, care se fălesce a fi liberal, când se constată la auzul lumii că organele lui au mers în orba lor prigonire până a profană chiar și sfântul lăcaș prin abuz de forță, scoțîndu pe evlavioși credincioși cu baionetele din biserică și când se exprimă bănuială, că acesta este o urmare chiar a nenorocitei direcțiuni politice a acestui guvern.

Ni se calcă scôlele și bisericile, ni se calcă libertatea de învățământ și religioară, ér guvernul tace și nu dăce nimic. Ministrul de culte adresază archiereilor noștri porunci, cerîndu dela dînșii supunere în contra legii și a libertății religioare și solgăbirii cu gendarmii amenință pe preoți și pe popor și profanază bisericile, ca nisce vandali, și în fața tuturor acestor revoltătoare fapte se aude pronunțându-se în parlament gravele cuvinte:

Scie ôre Corôna despre tôte aceste nelegiuiri?

Domnul deputat Truța a apărât prin interpelațiunea sa bărbătescă cauza libertății noastre. Îi suntem mulțumitori pentru acesta.

Deputatul nostru național și-a redicat glasul la timp și a adresat ministrului de interne cesțiunile, ce era dator să i le adreseze ca patriot leali și ca Români. Elu a vorbit la timp,

pentru ca să redé curagiul celor, cari în urma terorisărilor nerușinate începuseră a și-lu pierde. Elu a vorbit la timp pentru ca să vestescă înaintea opiniunii publice, că astăzi se tracteză chiar de apărarea libertății noastre individuale și religioare, ce este amenințată în urma fatalei direcțiuni politice a regimului actualu.

Nu credem, că ministrul-președinte Tisza va răspunde în mod satisfăcător la întrebările ce i-s'au pus. Probabil, că răspunsul său va cuprinde chiar noue amenințări.

Acesta însă se nu ne descurageze nici un moment. Din contră se ne convingem odată pe deplin, că pe când ne încordăm tôte puterile spre a ne apără în contra despotismului și a liberului arbitriu, trebuie să ne îngrijim și să facem totu posibilul, ca se vină la cunoștința Capului statului starea nesuferibilă, ce ni s'a creat de cătră acest guvern.

Interpelațiunea

deputatului național Petru Truța.

În ședința dietei ungare dela 14 Martie st. n. deputatul român Truța, reprezentantul cercului Baia de Criș, a adresat înainte de încheerea ședinței următoarea importantă interpelațiune d-lui ministru-președinte Tisza ca ministru de interne:

Avîndu în vedere procederea ilegală a gendarmeriei statului, care la 1 Martie anu c. înainte de ameli a înterdis fără nici un motiv îndreptățit în numele legii, liturghia din ziua aceea, Duminecă, ce voia să o țină preotul gr. or. din comuna Lupșa, aparținătoare de comitatul Turda-Arieș;

Considerîndu, că în aceeași zi totu în ôrele a. m. gendarmeria a năvălit cu baionetele implântate în altă biserică română, pe când se ținea liturghia, alungîndu afară din biserică atât pe preotul pontificant cât și pe credincioșii evlavioși și încă cu observare: „duceți-vă aji în cărciumă”;

Considerîndu că în țără și mai ales în Ardél s'a pus în lucrare prigonirea naționalităților într'unu modu estraordinar, atât din partea organelor statului cât și a presăi și societății maghiare;

Considerîndu, că asemenea uneltiri nascu mari îngrijiri în toți cetățenii bine cugetători, și cari pörtă în inima lor viitorul și sôrtea patriei, — pentru liniștirea acestor cetățeni îmi permitu a întrebă pe onoratul ministru-președinte ca ministru de interne:

1. Are cunoștință onor. d-nu ministru, că în 1 Martie curentu unu sergentu majoru de gendarmeria a opritu printr'unu ordinu nr. 3 pe preotul român dela biserică gr. or. din comuna Lupșa, comitatul Turda-Arieș, de a țină liturghia și că în urma acestui ordinu gendarmeria cu baionetele implântate a năvălit în biserică, alungîndu astfel de acolo pe preotul pontificant precum și pe credincioșii, cari veniseră să assiste la serviciul divin, și încă cu acel adaus, ca în locu de biserică să mîrgă în aceea zi în cărciumă; — dacă are cunoștință, atunci luatu-s'au ôre acele măsuri, prin cari s'a călcatu legea și libertatea individuală la ordinul și cu sciința d-lui ministru? — ce motivu a îndemnatu pe d-nu ministru de a dá unu ordinu, prin care se vătămă astfel legea? — fost'a proiectatv vre-unu asemenea faptu din partea respectivilor credincioși ai bisericei, care să fi amenințatv organizațiunea și existența statului? dacă a fostv proiectatv, atunci are de cugetu ministrul de a trage în cercetare pe respectivii? dacă însă nu s'a întemplatv unu asemenea faptu, este ôre atunci a se

consideră procederea acéstă arbitrară și violentă a gendarmeriei făcută la ordinul și cu scirea ministrului ca o urmare a tendințelor politice ale regimului său este ea a se considera numai ca unu abuz de putere unilateral al organelor subalterne? în casul primu, cum interpretéză onor. d. ministru liberalismul constituționalu, cu care voiesce să guverneze țera? ce direcțiune politică urmăresce d-nul ministru față cu diferitele naționalități și este ôre cunoscută corônei acéstă direcțiune? în casul altu doilea, dacă se pôte imputa faptul abuzului de putere al organelor subalterne, are de gându ministrul de a și câștiga informațiuni asupra stărei lucrului și de a lua măsurile necesare în contra procederei organelor, cari au vătămât libertatea individuală și religioară? are de gându ministrul de a face odată finitv, prin autoritatea sa, prigonirilor ce le îndreptă organele subalterne în contra naționalităților, a religiunii și a libertății lor individuale, are de gându de a lua sub scutul legii pe cetățenii statului față cu agitatori? are de gându în fine de a restabili din punctu de vedere al intereselor statului echilibrul între cetățenii și funcționarii lui și de a îndruma pe funcționari, ca să și împlinescă datoria conformu legii și între marginile ei?

Interpelațiunea acéstă s'a comunicatv ministrului de interne.

Oprirea parastaselor pentru Horia.

Lugoș, 1 Martie a. c.

... Porunca de susu a sosit și pe la noi! Ministrul dăce într'insa între altele: că din raporturile, ce le-a primitu din Ardél, a aflatu, că s'ar face pregătiri pentru sêrbătorirea lui Horia și Cloșca, în ziua de 28 Februaru. Din acestu incidentu soméză pe episcopu sub grea răspundere personală, ca în puterea auctorității sale să ia măsuri grabnice și cu deosebire în părțile ardelen pentru împedecarea acelor sêrbări, ér despre pașii făcuți să relateze numai decâtu earăși lui, — ministrului.

În urma acestei porunci, și Prea Sântia Sa episcopul Dr. Victor Mihali a datu unu circularu, în care reproduce numai porunca de susu fără de nici unu comentariu.

Teostul întregu alu circularu nu vi-lu potu comunica, dar speru că în curîndu voiu puté câștigă o copiă de pe elu, pe care vă voiu trimite-o îndată.

X.

CRONICA POLITICĂ.

Nespus de neplăcutu i-a surprinsu pe Unguri scirea din Berlin, că Germania recunosce Rușilor dreptul de a ocupa Pendșdehul în Asia centrală, ér că pretențiunile Angliei, respective ale Afganilor, asupra acestei părți nordice a țintului Herat le declară de neîndreptățite. Acéstă impurare face pe Vambery să se ocupe în Pester Lloyd dela 14 Martie cu conflictul ruso-inglesu din Asia centrală. Elu desaprôbă înaintarea Rusiei spre posesiunile englese, precum și atitudinea Germaniei în favôrea Rusiei. Fiecare amic alu păcii, dăce Vambery, trebuie să întempe cu neîncedere pretențiunile ruse, ér pe de altă parte să aprôbe măsurile defensive ce le ia Anglia. Tema de înaintarea Rusiei în Asia centrală e cu atât mai mare, că Heratul stă în strânsă legătură cu Bosforul și de aceea Ungurii nu pot împărtăși păreri ce domnesc în oficiul imperialu alu Germaniei nici din punctul de vedere alu umanității, nici din considerațiunile naționale. Ungaria nu pôte niciodată, în nici o cestiune, și prin urmare nici în cea central-asiatică, să stea pe partea Rusiei, încheiă Vambery articulul său.

Cei dreptu, d. Bismark în casul de față a lucrât fără tactu, dacă n'a ținutu sêmă de aceia, că fără

Cursul la bursa de Viena din 14 Martie st. n. 1885.

Table with 2 columns listing various financial instruments and their values, including bonds, interest rates, and exchange rates.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 2 Martie st. v. 1884.

Table with 2 columns listing market prices for various goods and currencies, such as gold, silver, and banknotes.

Cursulu pietei Braşov

din 16 Martie st. d. 1885.

Table with 2 columns listing market prices for various commodities and currencies, including banknotes and exchange rates.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţăm acelor onoraţi cetitori, cari vor binevoi a se abona la foia noastră de aici încolo, că avem încă în rezervă numeri dela începutul anului 1885 prin urmare pot să aibă colecţiunea completă.

Zambach şi Gavora

Fabrică de vestminte şi recuise bisericesc de rită latină şi grecă

în Budapesta, strada Vaţului, Văci uteza Nr. 17.

Falonă séu Odăjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapuri. Tote felurile de stéguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) Covoruri pe

altariu, potiruri, Pietohlebnica, cădelniţe, Pacificălu, candelă de altar, policandre pentru biserică, Ripide, Chivot, cărţi de Evangeliă etc.

Comandă se efectuează prompt. — Obiectele, care nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face la 1 şi 15 ale fie-cărei luni.

Administr. „Gaz. Trans.“

De observat.

Epilepsia.

Cei ce suferă de spasmi, de cărcei şi de nervi găsesc ajutor sigur prin metoda mea. Onorariile se dau după ce se vor observa succese.

Tractarea în scris.

Prof. Dr. Albert,

distins, pentru deosebitele succese, de către societatea ştiinţifică franceză cu marea medaliă de aur el. I.

6. Place du Trône, PARIS.

Mersul trenurilor

pe inia Predeal-Budapesta şi pe linia Teiuş-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules, including station names, train types (accelerated, omnibus), and departure times for various routes like Predeal-Budapesta, Teiuş-Arad-Budapesta, and Arad-Timisoara.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.